

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Készült: Salföldi Települési Értéktár Bizottság 2020. július 22. napján 10:00 órakor megtartott üléséről.

Helye: Faluház, Salföld

Jelen vannak:

Petrovics Miklós elnök
Veronika Whitehouse tag

Meghívottként:

Fábián Gusztáv polgármester
Somogyi György
Petrovics László

Lakossági résztvevő:

Charls Whitehouse
Harnóczy Örs
Kúti Mária
Solymosi Amanda

Jegyzőkönyvet készítette: Csik Tímea jegyzőkönyv-vezető

Petrovics Miklós elnök: köszönti a megjelenteket, a polgármester urat, a bizottság új tag jelöltjeit. A bizottság 5 fővel kíván tovább működni a jelenlegi 3 helyett. Az új tagok jelölését megtette az önkormányzat felé és várja a határozatot a jelöltek elfogadásáról. Megállapítja, hogy a bizottság tagjaiból 2 fő jelen van, így a bizottság határozatképes.

Június 7-én váratlan hirtelenséggel Török László, a bizottság elnökhelyettese elhunyt, így a bizottságban 2 fő maradt. Arról tájékoztatta az önkormányzat és a Jegyző Asszony, hogy a 3 fős bizottság 2 tag jelenlétével továbbra is határozatképes. A járványhelyzet bizonytalansága miatt szerette volna minél előbb megtartani az idei második ülést, a lehető legkorábbi időpontra, azaz a mai napra jelölte ki az ülés megtartását. Ismerteti a meghívó szerinti napirendet, melyet javasol elfogadni.

Salföldi Települési Értéktár Bizottság 2 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta az alábbi határozatot:

SALFÖLDI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

10/2020. (VII. 22.) HATÁROZATA

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

napirend elfogadásáról

Salföldi Települési Értéktár Bizottság a 2020. július 22-i ülés napirendjét az alábbiak szerint elfogadja:

1. Megemlékezés Török László fotóművésről, az Értéktár Bizottság
2. Tájékoztatás az Értéktár Bizottság 2020. évi I. féléves munkájáról
3. Beérkezett értékjavaslatok elbírálása
4. Az Értéktár Bizottság 2020. évi II. féléves terveiről, működéséről
5. Lakossági kérdések, észrevételek, javaslatok

Petrovics Miklós elnök: elmondja, hogy természetesen az új bizottsági tag jelöltek az egyes napirendi pontokhoz hozzászólhatnak, de jelenleg a határozathozatalnál még nem tudnak szavazni.

1.) Megemlékezés Török László fotóművésről, az Értéktár Bizottság elnökhelyetteséről

Petrovics Miklós elnök: elmondja, hogy Török László hosszú évek óta a bizottság tagja volt, elgondolásaival és javaslataival segítette az értéktár bizottság munkáját, az idei évben segítette a bizottság értékvédelmi munkájának megkezdését.

Ismerteti Gerlóczy Gábor és Mesterházi Fruzsina Török Lászlóról írt gondolatát:

„Török László, fotóművész, a Káli-medencei nagy generáció egyik emblemikus figurája a második értelmiségi hullámmal, 1984-ben érkezett Salföldre. Az azóta eltelt csaknem négy évtizedben a régió kulturális életének véleményformáló és értékkeremtő egyéniségévé vált, egyikévé azoknak, akik nélkül Salföld nem válhatott volna a térség különleges szellemi központjává.

Témaválasztásai, művészi látásmódjának egyedisége, szókimondása folytán 1972-ben elnyerte a World Press Photo díj nemzetközi zsűrijének egyöntetű figyelmét: Család című fotográfiájáért Golden Eye díjat nyert. Ez a magyar fotótörténelemben egy olyan kiemelkedő mozzanat, amelyet kevesek voltak képesek azóta is megismételni. E díj elnyerésének nagyságához hozzátesz az is, hogy az 1970-es évek kulturálisan és társadalmilag is meglehetősen elzárt Magyarországon hozott létre Török László olyan alkotást, amely az információkban, élményekben, lehetőségekben, vagyis témákban dúskáló nyugati zsűri számára a non plus ultrát jelentette 1972-ben.

Török László, a magyar fotográfia egyik kimagasló alkotójaként fontosnak érezte, hogy kiállítási lehetőséget biztosítson pályatársainak. Az 1991-ben alapított Pajta Galéria rövid időn belül a kortárs magyar fotográfia meghatározó szellemi központjává vált, hosszú időn keresztül az ország egyetlen fotogalériája volt. Azon túl, hogy kiállításokat rendezett, szabad értékítéllettel válogatott kortárs gyűjteményt

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

épített, rendszeresen tartott nyári alkotótáborokat, könyvbemutatókat, zenei rendezvényeket, és művészeti árveréseket, bemutatkozási lehetőséget adva a régió képzőművészeinek is. Szakmai tevékenységét, művészeti és kulturális nyitottság jellemezte, kommunikációjának és aktivitásának köszönhetően a hazai fotográfia hangsúlyos személyiségeivel állandó kapcsolatban állt.

Közösség építő szerepe vitathatatlan, értékkeremtő tevékenységeivel jelentősen hozzájárult a település kulturális arculatának és szellemi életének formálásához, növelve a régió és a település vonzerejét. Török László Pajta Galériája és Salföld neve ma már kétségtelenül összefügg, nincs egyik a másik nélkül. Laci karosszéke mostantól üresen áll a Pajta Galéria bejáratánál, jelezve, hogy egy jelentős korszak végének kezdetén tartunk.”

Gerlóczy Gábor utolsó mondatához kapcsolódva szeretné elmondani, bár új tagokat választanak az értéktár bizottságba Laci személye úgy gondolja, hogy pótolhatatlan veszteség. Ezért szeretné kérni a leendő bizottságot, hogy Laci emlékét őrizve az asztalnál helyet foglaló öt fő mellett a 6. széket hagyják üresen. Szimbólikusan szeretné a mellette lévő széken Laci nevét megjeleníteni és kéri, hogy ezt a széket mindig hagyják üresen.

Kér mindenkit, hogy egy perces vigyázással adózzanak Laci emléke előtt.

Kérdezi, hogy kíván-e valaki az elhangzottakhoz hozzászólni.

Petrovics László: Török Laci barátja elhagyta őket, ezért szeretné, ahogyan ő is előszeretettel csinálta a Pajta Galériába, hogy egy-egy neves fotósról egy helyiséget elnevezett, ahol aztán változó kiállítások voltak. Javasolja az önkormányzatnak, hogy ezt a helyiséget a kultúrháznak nevezzék el Török László teremnek, ez csak egy javaslat részéről, ezzel egy kicsit több lesz az ázsiója.

Petrovics Miklós elnök: köszöni szépen, majd a polgármester úrral egyeztetik ezt a javaslatot.

Fábián Gusztáv polgármester: érkezzen be a javaslat és az önkormányzat megtárgyalja.

Petrovics Miklós elnök: készítenek egy beadványt Petrovics László javaslatára az önkormányzat felé, amelyet egy-két héten belül be is fognak nyújtani.

2.) Tájékoztatás az Értéktár Bizottság 2020. évi I. féléves munkájáról

Petrovics Miklós elnök: az értéktár bizottság vezetésével az első ülését januárban tartották, akkor Török Lászlóval ketten voltak jelen. Az ülésen elmondta, hogy új szempontjai vannak a bizottság működésével kapcsolatban, illetve az értékvételek mechanizmusával kapcsolatban egy új szempontrendszer szeretne bevezetni. Ezzel kapcsolatban úgy érezte, hogy ezzel Veronika és Laci is egyetértett. Röviden úgy lehetne összefoglalni, hogy szigorúbb kritériumokkal szeretnék felvenni értékeket a korábbi mechanizmussal egy kicsit ellentétesen, inkább kevesebbet, de jobban

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

átgondolt szempontok szerint mérlegelve vegyék fel. Továbbá az értékjavaslatok megtételét rendszeresen kidolgozott értékelhető beadványok alapján mérlegelik. Van olyan formula, amit ki kell tölteni a beadványhoz, amelynek a hiánytalan kitöltésével tudják az egyes értékeket tárgyalni. Mindenképpen fontosnak tartotta, hogy ezt tartsák szem előtt az elkövetkezendőkben. A január 31-i ülésre hat darab értékjavaslat érkezett be, amiről döntöttek, vagyis határozatot hoztak. Tehát a salföldi értéktár első értékei közé felvették: a nagyharangot, a Szent Máté templomot, Pajta Galériát Török László támogatásával, a Salföldi Kötengert, a Kolostorromot, illetve a Mária Magdolna Búcsút. Ezek eléggé evidens értékeknek tűnnek, amit az értéktárban el kell helyezni, azonban ezekhez olyan dokumentációk születtek meg, amely egy jövőbeni bemutató kiállításnak, vagy könyvnek az anyagához nagyon szép leírásként szolgálhat. Úgy gondolja, hogy azok a szempontok, amelyeket az előbb vázolt érvényesültek ezeknél az értékvételeknél. Továbbá elfogadták a januári ülésen az értéktár új jelképét, pontosabban hivatalosan nincsen előírva, hogy az értéktárnak legyen jelképe, vagy szimbóluma, de fontosnak tartotta, hogy jelöljék ezt az értékgyűjtő helyet valamilyen szimbólummal, hogy ezáltal is komolyságot adjanak az értéktárnak és a helyi értékeknek. A Megyei Értéktár felé az önkormányzat által megfogalmazott igény szerint továbbította a salföldi értéktár bizottság ülésének határozatait. Ennek az lett az eredménye, hogy a Megyei Értéktár anyagában, azaz a honlapon is már megjelenik a salföldi értéktár, illetve Salföld felvett értékei is tételesen fel vannak sorolva.

A jövőben is tervezi, hogy a Megyei Értéktárral kapcsolatban legyen és minden salföldi fejleményt továbbítson feléjük. Továbbá lehetőségük nyílik – nem szeretne részletesen erről beszélni – de a honlapon röviden el lehet olvasni, hogy az értéktári rendszer egy olyan alulról építkező piramisnak ábrázolt szerkezet, aminek az a lényege, hogy a településen meghatározó értékek láthatóvá váljanak magasabb szinten, állami szinten is akár. Így ezeket lépésről-lépésre be kell terjeszteni a megyeibe, hogy regisztrálásra kerüljenek, illetve van lehetőség arra, hogy a megye büszkeségeként jegyezzék az adott értéket, így Salföld elfogadott értékei közül a Pálos Kolostorromot és a Mária Magdolna búcsút javasolta a megyei értéktárnak megyei értéknek történő jegyzésére. Erről a döntés nagyon lassan születik meg, visszajelzések szerint ezt a két értéket érdemesnek találják a megyei értéktárba jegyezni, azonban az erről szóló döntést, határozatot a Megyei Közgyűlés Értéktár Bizottsága még nem hozta meg. Az első félévben pályázati lehetőség is nyílt az értéktárak részére. A Magyar Állam minden év első félévében kiírja a Hungaricum Pályázatnak nevezett azon pályázatot, amely az értéktárakban jegyzett értékek népszerűsítésére hívták életre, azaz kiadványokat, kiállításokat, filmet, rendezvényeket, eseményeket lehet szervezni állami támogatásból. Az Értéktár Bizottság úgy döntött, hogy ezen a pályázaton részt kíván venni, azonban azzal szembesültek, hogy egy ilyen pályázat előkészítéséhez azért érdemes lenne összerakni egy anyagot, így egy-két hónap alatt elkészült egy 30 oldalas javaslat, melyet az önkormányzat felé benyújtottak, de sajnos kifutottak az időből. Viszont az önkormányzatnak is jelezte, hogy az anyag alkalmas egy következő pályázat benyújtásához, akár a jövőben támogatások útján ezek a javaslatok megvalósíthatók és hangsúlyozza, hogy ezek mind az értéktárba felvett értékek bemutatására, népszerűsítésére szolgálnak. Ebben a pályázati javaslatban kettő darab könyv kivitelezésére tett javaslatot, az egyik Salföld kincsei és Balaton-felvidéki falu

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

története címmel történt meg. Ez a könyv összefoglalná természetesen azokat az értékeket, ami bár még nem került fel az értéktárba, de Salföldön úgy gondolja, hogy erre mindannyian büszkének lehetnek és kiemelkedő kulturális jelentőséggel bírnak. Továbbá egy kiállításra is javaslatot tett, ezek mind olyan szempontból közelítenének a helyi értékekhez, ami egy picit más élményt hoz még a helyiek számára is, hiszen ezek az értékek nem pusztán egy irányból szemlélhetők, hanem rendkívül összetett kulturális értéket képviselnek, tehát lehet ezeket olyan szemmel nézni, ami újdonság erejével hathat az emberek számára. Egy film elkészítése is hiánypótló lehetne, hiszen egy-egy művésről Salföldön készült már összefoglaló anyag azonban ezek kifejezetten az életművekre koncentráltak. Az 1980-as évek végén Kisörspusztáról is készült, mint helyi közegről a jazz estekről, az augusztus 20-i történelemszórókról. Az gondolja, hogy Salföld elmúlt 20-30-40 éve megérdemelné, hogy egy filmbe összefoglalják, illetve honlap készítésére is lehetőség adódna ezen a pályázaton. Arra gondolt, hogy azon kívül, hogy a Salföldi Értéktárnak akár lehetne egy külön honlapja is, ahol tényleg egy szerteágazó archívumot is magába foglalna ez a honlap. Itt mindenféle gondolatok is felmerültek, ami a helyi turisták számára élménnyé varázsolhatná a salföldi túrákat. Ez a javaslat egy anyagban összefoglalásra került, akit az esetleg érdekel, annak személyesen meg tudja mutatni. A második félévvel kapcsolatban szeretné megemlíteni, de majd az utolsó előtti napirendben kitér erre, hogy nagyon fontosnak érzi, hogy a helyi közösség számára érthetővé és kézzel foghatóvá tegyék az értéktári rendszert, ugyanis az elmúlt félévben azt tapasztalta, hogy nagyon sokan örömmel fogadták az értéktár működését, ténykedését, azonban sokan nem annyira értik, hogy milyen munkát végez az értéktár bizottság, és az értéktár pontosan micsoda. Ezzel kapcsolatban egy előadás megtartását szeretné kezdeményezni, illetve szeretné elmondani, hogy a bizottságnak az önkormányzat felé beszámolási kötelezettsége van az idei évben, ha nem lett volna koronavírus járvány, akkor június hónapban tartotta volna meg az első féléves beszámolót. A mostani ülés gyors megtartása is indokolja, hogy az önkormányzatnál egy olyan beszámolót tudjon tartani, amiben az első félévben legalább kettő ülést megtartottak. Az eddigi beadványokkal kapcsolatban szeretné megemlíteni, hogy értékeket javasló személyek száma 7 fő, ez azért fontos kihangsúlyozni, mert korábban volt egy olyan tévhit, hogy magának a bizottságnak kell megtenni a jelöléseket. Kettő külön választandó dologról van szó, tehát az értékelést minden salföldi lakos, vagy a településen kívül élő személy is javasolhat az értéktárba értékeket, a bizottságnak pedig az a feladata, hogy ezekről az értékekről döntést hozzon, hogy felvesziki az értéktárba, vagy nem. Fontos szempont volt, hogy felkérjen helyieket, illetve elismert, a történelmi területen is jeles munkássággal rendelkező személyeket, hogy értékjavaslatot tegyenek, illetve az értékjavaslatok mellé ajánlásokat is írjanak, támogatva az értékeket olyan leírásokkal, ami sokkal szemléletesebbé teszi, hogy milyen értékek birtokába vannak a földön. Az értékjavaslóknak száma eddig hét fő, illetve az ajánlások írása 20 fő, tehát azt lehet mondani, hogy elég sok ember megmozdult a salföldi értéktár létrehozásával kapcsolatban. Röviden ennyit szeretne elmondani az első féléves működéssel kapcsolatban. Kérdezi, hogy van-e hozzászólás.

Veronika Whitehouse tag: annyit szeretne mondani, hogy ez főleg a Mikinek köszönhető, hogy ez a dolog megy előre, köszöni a nagyon sok munkát, amit

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

befektetett ebbe az ügybe, jó látni, hogy az eredmények lassan bejönnek. További sok sikert és kitartást kíván hozzá.

Somogyi György: véleménye szerint ez egy teljes beszámoló volt.

Petrovics Miklós elnök: köszöni és reméli, hogy majd az új tagok örömmel csatlakoznak a bizottság tevékenységéhez.

3.) Beérkezett értékjavaslatok elbírálása

Petrovics Miklós elnök: ahogy már jelezte hat érték felvétele megtörtént az értéktárba, jelenleg öt darab értékjavaslat érkezett be, ebből három javaslatot nyújtott be illetve kettő esetében közreműködött egyiket Somogyi Győző, a másikat Raffay Kamilla nyújtotta be. Ismerteti a javaslatokat.

a) Zöldágjárás hagyománya

*„Ne veszítsünk el semmit a múltból,
mert csakis a múlttal alkothatjuk a jövőt!”*

„A Balaton-felvidék, a Káli-medence Magyarország azon ritka térségei közé tartozik, ahol még mindig léteznek, velünk élnek a népi hagyományok. Ennek leglátványosabb megnyilvánulásai a népi építészeti gyökerek ápolása, tovább élése. De fontos megemlíteni a helyi tradíciókat, népszokásokat, ünnepeket is. Például a szüreti felvonulásokat, a vallási ünnepeket, a balatonfüredi Anna-bált, és még hosszasan lehetne sorolni. Mind hozzátartoznak a térség múltjához, jelenéhez, a Balaton-felvidék arculatához.

Sok olyan helyi hagyományról is érdemes megemlékezni, amit már nem tartanak meg a helyi közösségek – bár a helyi idők emlékezetében még erőteljesen jelen van. A Zöldágjárásról, amely egykor jelentős szokásnak számított a térségben, csupán „szélgjegyzetekben” lehet olvasni. A megyei településeinek értéktárai rendkívül szegényesen emlékeznek meg a népszokásainkról, a Zöldágjárásról például egyáltalán nem. Ezért fontosnak tartom, hogy Salföld esetében a régi népszokásokat, mint helyi értékeket jegyezzünk, így a Zöldágjárást is.

Salföldről megjelenő kiadványok egyikében sem tesznek említést erről az eseményről, így jegyzése hiánypótlásnak tekinthető. A Zenetudományi Intézet hangarchívumában felfedezett 1959-es salföldi hangfelvétel pedig kuriózumként, értékes dokumentumként teszi szemléletessé a tavaszköszöntő ünnepet.

A salföldi Zöldágjárás hagyományának felvételét – amely ezen keresztül a megyei zöldágjárásoknak is „emléket állít” – javaslom a bizottság számára.”

Petrovics Miklós elnök a javaslatban említett hangfelvételtől bejátszik egy részt, amelyen Steiner Angéla salföldi lakos beszél 29 évesen, 1959-ben egy néprajzkutatónak, hogy pontosan miről szól a zöldágjárás.

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

Petrovics Miklós elnök: ez a felvétel azért érdekes, mert nagyon régen hallották Angéla néni hangját. Angéla néni nagyon sokat mesélt a régmúltról, úgy gondolja hogy ez nagyon érdekes dokumentum és nagyon kedves is. Ehhez az anyaghoz kapcsolódik még egy kottás leírás is, ezeket az énekeket, amelyeket ilyen alkalmakkor énekeltek le vannak jegyezve. Azt gondolja, hogy ez rendkívül érdekes feljegyzés.

Petrovics Miklós elnök bemutat egy fotót az említett időből, amely a templom előtt készült salföldi lányokról.

Somogyi György: kénytelen néhány szót hozzáfűzni. Petrovics Miklós átküldte részére a képet és a leírást is, melyet nagyra becsül és hozzájárult ahhoz, hogy javasolta ennek az értéknek a felvételét, de azóta kétségei merültek fel. Nagyon örülne, hogy ha olyan hagyományokat, amelyek már nem élnek, fel lehetne támasztani, mégis most inkább úgy érzi, hogy ameddig ez a hagyomány nem él, ha itt senki nem „zöldágazik”, akkor furcsa, ha ezt beleteszik az értéktárba. Az egyértelmű, hogy a Balassi-nap egy olyan rendezvény, aminek helye van az értéktárban, mert egy élő hagyomány. Például biztos volt Betlehemezés a faluban, néhány évre fel is újította ezt a hagyományt, amikor hitoktató volt az ábrahámhegyi iskolában, néhány salföldi gyermekkel Betlehemezett a faluban. Erre sajnos azt lehet mondani, hogy nem élő hagyomány és amíg ezt valaki fel nem támasztja, addig szerintem nem kellene felvenni az értéktárba.

Petrovics Miklós elnök: azért fogalmazna meg ellentétes véleményt, mert ha nem jelenik meg az értéktárba, akkor hogyan válik ismertté, hogyan válik feltámaszthatóvá. Az értéktári munkához hozzákapsolt egy olyan tevékenységet, ami kutató tevékenység, ami révén láthatóvá válik egy-egy érték, hiszen az nincsen benne a helytörténeti leírásokban, de a kutatások eredményeként ez előkerül, viszont ha ezt nem jegyzik az értéktárban, akkor ez nem jelenik meg sehol, nem is tudja feltámasztani senki, mert nem válik ismertté. Egy olyan funkciót is elképzelt az értéktárnak, hogy olyan értékek is belekerülnének, amit nem is gondolnak, nem is látható Salföldön, de jegyzésével lehetőség nyílik arra, hogy ehhez valaki visszanyúljon.

Somogyi György: lehetne ezt úgy is tekinteni, hogy ha sikerül valamilyen kiadványt összehozni, amiben a most nem élő hagyományok is szerepelnének, akkor az, hogy bekerülhet az értéktárba az megtiszteltetés lenne és serkenthetné azt, hogy valakik felkarolják ezt a hagyományt.

Petrovics Miklós elnök: a magyar állam olyan pályázatot hirdet, amely az értéktárban szereplő értékek népszerűsítésére jöhet létre. Ha nem veszik be az

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

értéktárba, akkor nem is tudnak államilag támogatott kiadványba foglalni egy ilyen értéket.

Somogyi György: biztos lesz sok olyan javaslat, ami vitát fog kiváltani. Egyrészt azzal nagyon egyetért, hogy ne legyen túl sok dolog az értéktárba és jobban átgondolva nem támogatja. Megérti Miklós érveit, majd akinek szavazati joga van, majd az el fogja dönteni.

Solymosi Amanda: idén lett volna „Zöldágazás” a kékkúti Levendula Portáról, csak a járvány miatt nem történt meg. Akkor lehetne ehhez csatlakozni.

Petrovics Miklós elnök: visszakanyarodna oda, hogy az állam értéktárra vonatkozó leírásaiban szerepelnek ilyen szavak, hogy az értékek népszerűsítése mennyire fontos. Mivel erre kitérnek ezért fontosnak tartja, hogy ha bekerül az értéktárba a „Zöldágjárás”, akkor ez megtámogatja ennek a hagyománynak a felelevenítését, vagy újra megtartását. Ha beveszik az értéktárba, akkor egy olyan üzenet értéke, reklámja lenne ennek a hagyománynak, ami talán löketet adna a következő évben a hagyomány megtartásához.

Somogyi György: ezt úgy is fel lehetne fogni, hogy az adna löketet, hogy az értéktárba bekerülne és az egy megtiszteltetés és majd akkor bekerül, ha valaki ezt feleleveníti. Szóval elég nagy különbség van olyan hagyományos értékek között, amit a süllyesztőből elő lehet bányászni, vagy az, ami tényleg élő. Ezt a különbséget lehet, hogy jobb lenne megtartani és olyan módon biztatni arra a falu közösséget, hogy támassza fel azokat a hagyományokat, amelyek most nem élnek.

Veronika Whitehouse tag: eleinte az volt az érzése, amit most a Gyuri mondott, hogy miért kell valami elfelejtett ügyet feltámasztani. Most, hogy látta azt a sok anyagot, amit összegyűjtött Miklós róla, még mindig azt gondolja, hogy egy falu krónikába jobban beleilleszkedne, mint az értéktárba.

Petrovics Miklós elnök: maga az értéktár a falu krónika.

Veronika Whitehouse tag: azért nem egészen.

Somogyi György: egyértelmű, hogy a nagyharang benne van az értéktárba, de valami okból például Gábor Áron rézágyúját kell önteni és az országba a harangokat elviszik, akkor ki kell venni az értéktárból, hiába volt, most nincsen.

Petrovics Miklós elnök: azt tudja mondani, hogy nagyon sok anyagot átolvasott az értéktárak létrehozásáról, azokról a szempontokról, ami az államot motiválta, hogy ezt az értéktári rendszert létrehozza. Tudományos anyagokat lehet olvasni azokról a hagyományokról és értékekről, ami nem létezik, de jegyzésre méltó és fontos is. Ezek közül sok bekerült értéktárakba, tehát nem példa nélküli az, hogy egy hagyomány,

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

amit már nem ápolnak az bekerült értéktárakba, sőt még megyei értéktárakba is. Azt gondolja, hogy eléggé körbe járták ezt a témát, tehát döntsenek arról, hogy a „Zöldágjárás” bevegék-e az értéktárba.

Salföldi Települési Értéktár Bizottság 2 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta az alábbi határozatot:

SALFÖLDI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

11/2020. (VII. 22.) HATÁROZATA

Salföldi Települési Értéktár Bizottság a „Zöldágjárás hagyománya” értéktárba való felvételét elfogadja.

Petrovics László: azért jó ez, mert végre egy olyan dolog lenne, ami egy kicsit kényszerít mindenkit egy x időpontban egy közösségi együttlétre, úgynevezett körmenetre, kiséperjék a telet és a tavaszt favorizálják. Lenne egy közösségi megmozdulás, amit a polgármester úr fel tudna tupírozni egy önkormányzati lehetőséggel, ez összehozza az embereket és egy kis boldogságra serkent.

b) Salföld Műhely – Szövőműhely

Petrovics Miklós elnök: a második beadványt Salföldi Műhely – Szövőműhely néven nyújtották be Raffay Kamillával. Felolvassa az indokolást.

„Salföld kulturális életének egyik meghatározó helyszíne a műhely, amely évtizedek óta a hagyományos népi szövés tudásának átörökítésében tölt be kiemelkedő szerepet. Emellett a hagyományos keresztény falusi kultúra értékeinek közvetítésében is zászlóshajónak számít, a Balaton-felvidéken és országos szinten is. A műhely működésének nemes céljai, eredményei indokolják, hogy a Salföldi Értéktárban jegyezzék. Továbbá a megyei értéktárba történő beterjesztése is javasolt.”

Az anyaghoz még csatolták Somogyi Győző ajánlását is, ami azt gondolja, hogy ugyanezt foglalja össze. Azt gondolja, hogy szövőműhely valóban élő hagyomány, úgy tudja, hogy most is zajlanak műhely munkák, volt szerencséje megnézni az asszonyokat, akik most éppen készítik a szőnyeget és nagyon izgalmas technika a szövés.

Veronika Whitehouse tag: egy gondja van az egészszel, hogy soha nincsenek a salföldi lakók bevonva. Idejárnak akárkik, akárhonnan, itt dolgoznak, használják Salföld nevét és egy fillér sem és semmi pozitív nem jön Salföldnek. Miért hívják ezt Salföldi Műhelynek, amikor nem salföldiekről van szó.

Somogyi György: ha salföldiek jelentkeznek, akkor megpróbálhatják.

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

Veronika Whitehouse tag: nincsen semmi információ, arról, hogy itt vannak kurzusok, az az itteni lakosságot nem éri le. Nem tudja, hogyan reklámozzák.

Petrovics Miklós elnök: információi szerint erre van lehetősége a helyieknek.

Veronika Whitehouse tag: megnézte a honlapot és nincsen egy szó sem.

Petrovics Miklós elnök: az információk nehezen terjednek Salföldön ez mással kapcsolatban is megállapítható. Az gondolja, hogy Dalma vezetésével ha valakit valóban érdekel, akkor van lehetősége ezekhez a műhelymunkákhoz csatlakozni. Abban igaza van Veronikának, hogy Salföldieknek meghirdetett műhelymunka nem volt meghirdetve, talán egy-két alkalommal, de régen, mások részéről is érkeztek ilyen észrevételek.

Somogyi György: némi magyarázattal szolgál erre, hogy a Dalma egészen kislányokként kezdte tanítani ezek többségét, többen pedig már nem férnek el, tehát ez egy olyan csapat, akik kiskoruk óta járnak ide.

Petrovics Miklós elnök: azt javasolja, hogy ha a szövőműhely felvételét elfogadják, akkor keressék meg Dalmát, hogy a salföldi asszonyok és a helyiek számára is nyisson lehetőséget a korábbi évekhez hasonlóan.

Veronika Whitehouse tag: mindig megígéri, már megkereste ez ügyben Dalmát.

Petrovics Miklós elnök: miután megismerték a szövőműhely értékbeadványát kéri, hogy a Salföldi Műhely – Szövőműhely című értékjavaslatról szavazzanak.

Salföldi Települési Értéktár Bizottság 2 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta az alábbi határozatot:

SALFÖLDI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

12/2020. (VII. 22.) HATÁROZATA

Salföldi Települési Értéktár Bizottság a „Salföldi Műhely – Szövőműhely” értéktárba való felvételét elfogadja.

c) Régészeti emlékek Salföldön

Petrovics Miklós elnök: ez a beadvány a nevéhez fűződik, Salföld kül- és belterülete régészetiileg érintett területek. Talán ami újdonság lehet, hogy konkrétan összefoglalta, hogy milyen régészeti leletek kapcsolódnak Salföldhöz és szerepelnek itt olyan információk, amelyekről nemcsak a helyiek, hanem azok, akik Salfölddel foglalkoztak helytörténeti anyagokban, talán azok sem tudtak róla, hogy például 4-5.000 éves váremlékeket is találtak, amelyek lengyeli kultúra néven regisztrál a Megyei Örökségvédelmi Hivatal. Nem nagy dolgokra kell gondolni, hanem apró

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

cserép leletekre, kőbaltákra és olyan használati eszközökre, ami jellemző abban az időszakban az ország más területén is találtak. Régész szakmai szempontból jelentős értékűként könyvelik el, hiszen a térségben a lengyeli kultúrának nevezett 4-5.000 évvel ezelőtt itt élő népesség múltjából igazán kevés emlék maradt fenn, többek között Salföldről is. Ókori emlékeket is jegyeznek, illetve a középkor kapcsán a kolostorom területéről is előkerültek emlékek. A Balatoni Múzeum őriz egy olyan zománcos sírmellékletet, egy olyan ékszert, ami egykor akár a kolostorban élő szerzetesekhez köthető lehetett, vagy egy itt élő nemeshez. Erről keveset publikáltak, említés szinten tudhattak róla, magáról például erről a leletről nem készült felvétel. Erről 2018-ban a múzeumban készített felvételeket, illetve azokról a leletekről is, cserépletek, kályha darabok, amelyek szintén a kolostor gazdag múltját részben jelenítik meg, rekonstrukciós rajzokat is kapcsolt az anyaghoz, hogy hogyan nézhetett ki a kolostor egykori konyhájának a kályhája. Ez egy olyan izgalmas lelet együttest összefoglaló beadvány lenne, amelyet megyei, sőt országos szintű értéktári jegyzésekben sem talált. Ebben is lehetne Salföld egy kivétel. Hivatkozott még az indokolásban Salföld Önkormányzatának egyik rendeletében kifejezetten erre utaló részére, melyről azt gondolja, hogy az önkormányzat és a hivatalok számára is rendkívül fontos, hogy nemcsak a fellelt értékeket óvják, esetleg még azokat az értékeket is, amelyek a föld alól még nem kerültek elő, de ennek az előkerülése megfelelő szakértelmet, hozzáértő feltárást igényel.

Az értékvétellel talán a helyiekben is tudatossá válik, hogy ha a kertben munkálatok zajlanak, akkor feltételezzék, hogy ez a terület akár 4000 évig visszamenőleg is lakott volt és olyan leletek kerülhetnek elő, aminek a megőrzése nagyon fontos.

„Salföld Község Képviselő testületének 15/2006. (XI.21.) számú rendelete értelmében a régészeti értékek védelméről gondoskodni kell:

„Salföld teljes közigazgatási területén a régészeti értékek védelméről gondoskodni kell. Ennek megfelelően az TRT szabályozási tervlapján jelölésre kerültek az ismert régészeti területek. Ezen területeken az építési tevékenység során minden esetben értesíteni kell a régészeti hatóságot a szükséges előzetes feltárás ill. leletmentés érdekében. Az építési tevékenységet csak ez után szabad megkezdeni. Bármilyen újabb lelet előkerülésekor az építkezés szüneteltetésével ismét értesíteni kell az illetékes hatóságot.”

„Salföld Község Önkormányzatának szabályozása is megerősíti, hogy a régészeti emlékek védelme kiemelten fontos. Ezek az emlékek lehetnek egészen apró tárgyak, vagy közepes méretű faragványok, műalkotás töredékek, de akár nagyobb épületek maradványai, romok, falmaradványok is. A már fellelt értékek, illetve a még fel nem tárt, föld alatt található értékek értéktárban történő jegyzése, említése az önkormányzati szabályozás, és dokumentumhoz csatolt ajánlások tükrében javasolt.”

Kaptak még egy ajánlást Pozsárkó Csaba régészeti szakértőtől, aki szintén megerősíti, hogy Salföld területén több régészeti lelőhely is található, ezeknek a lelőhelyeknek a pontos meghatározása nyilván nem foglalható ebbe az anyagba és egyébként számukra sem érhető el, hiszen magától értetődő, ha ki lennének jelölve ezek a

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

területek akkor önjelölt régészek nyilván tönkre tehetik ezeket a leleteket. Ezeknek a területeknek a pontos meghatározása hozzáértők számára érhető el, nem tudják ebben az anyagban megjelölni. Kérdezik, hogy van-e észrevétel hozzáfűzni való.

Veronika Whitehouse tag: szerint fontos dolog, javasolja a felvételt.

Petrovics Miklós elnök: javasolja, hogy aki a „Régészeti emlékek Salföldön” értéktárba való felvételét elfogadja szavazzon.

Salföldi Települési Értéktár Bizottság 2 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta az alábbi határozatot:

SALFÖLDI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

13/2020. (VII. 22.) HATÁROZATA

Salföldi Települési Értéktár Bizottság a „Régészeti emlékek Salföldön” értéktárba való felvételét elfogadja.

d) Balassi Bálint nap

Petrovics Miklós elnök: 2015-ben az értéktár tagjaként Somogyi Győző ezt az értéket már javasolta az értéktárba felvenni. Ezt kiegészítette egy rövid anyaggal, illetve fényképekkel, itt szeretné megjegyezni, hogy az értékjavaslatok mellé csatolt fényképek is nagyon fontos dokumentumok. Ezeknek a képeknek a csatolása a korábbi években nem történt, úgy, hogy a mostani anyagoknak egyik fontos pontja, hogy ezeket az értékeket fényképpel rögzítik. Ismerteti az indokolást.

„A Balassi Bálint Nap a Káli-medence és a Balaton-felvidék kulturális életének egyik különleges eseménye. A magyar történelem vitézi korszakait idézik meg, igazi történelmi időutazás a résztvevők számára. A környékbéli várjátékokhoz (Sümege, Nagyvázsöny) hasonlóan korhű ruhákban, élethű csatajeleneteket válik valóságossá mindaz, amit ma már csak könyvekből ismerhetünk meg.

13 év után a Balassi Bálint Nap a település életének egyik fontos „ünnepévé” vált, ezért javaslom a Salföldi Értéktár kulturális értékei között jegyezni.”

Veronika Whitehouse tag: ez a hagyomány Somogyi Győző nevéhez fűződik, aki már idős ember, mi lesz, ha már ő nem lesz. A mostani lovasok közül csak Ágoston a salföldi.

Petrovics Miklós elnök: Raffay Ágoston a salföldi kopjások tagja, a kopjások elmondása szerint valóban egy generációs váltás időszakát élik. Úgy látja, illetve erről is tájékoztatta Ágoston, hogy a salföldi kopjások tevékenysége tovább folytatódik, a korukból fakadóan a Balassi Bálint nap hagyománya illetve a kopjások köré szerveződő lovas programok továbbiakban is élni fognak.

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

Somogyi György: ez egy élő hagyomány, melynek a megmaradását segíteni fogja az értéktár bizottság.

Petrovics Miklós elnök: javasolja a Balassi Bálint Nap értéktárba való felvételét.

Salföldi Települési Értéktár Bizottság 2 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta az alábbi határozatot:

SALFÖLDI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

14/2020. (VII. 22.) HATÁROZATA

Salföldi Települési Értéktár Bizottság a „Balassi Bálint Nap” értéktárba való felvételét elfogadja.

e) Egykori Borbély-ház, gádoros népi lakóház

Petrovics Miklós elnök: az utolsó javaslat az egykori Borbély-ház, gádoros népi lakóház értékjavaslatot maga nyújtotta be. Ismerteti az indokolást:

„Salföld ma ismert jellegzetes építészeti arculata az 1990-es évektől kezdődően alakult ki. Az 1950 és 1980 közötti időszak „modernizáló” átépítései, bontásai után a Balaton-felvidék népi hagyományait visszaidézve formálódott át, alakult vissza a falu képe. Olyanná, amilyen száz, kétszáz évvel ezelőtt lehetett.

Eredeti, a régi paraszti világ által létrehozott, 20. századot megelőző időkből származó épületből azonban csak párat láthatunk. Ezek közül az egyik legjelentősebb a Kossuth utca 6. szám alatti lakóház.

Bár az épületet nem tartja számon az örökségvédelmi hivatal, mégis jegyzésre érdemes értéknek tekinthető.

Az egykori Borbély-ház, a település volt bírójának háza a település értéktárának kiemelkedő népi építészeti értékévé válhat, ezért a felvételét és további kutatását javaslom a bizottság számára.”

Ez a ház Tőke Gyula háza, ami érdekes lehet, említést tett az építés kezdeti időszakára, XVIII. század vége XIX. század eleje. Nem lehet pontosan tudni, hogy melyik családé volt a ház, említi a Steiner és Pap családot. A Steiner család családfáját visszavezették a XVIII. századig, azok között a házak között biztosan a Kossuth utcában telepedtek meg. A Borbély család a XIX. század végétől köthető a házhoz egészen 2000-es évek elejéig, hiszen több generáció is nőtt fel. A XX. század első felében a település bírója, Borbély János is ebben a házban élt, Borbély János nevét a Rákóczi utcában a régi községháza falán megjelenő tábla is megörökítette, 1926-ban került elhelyezésre ez a tábla, amelyen az építtető nevei között szerepel Borbély János. Ennek az épületnek egy érdekessége, hogy az új tulajdonos a megvásárlása után elkezdte felújítani a házat és Tőke Gyula jelenlegi tulajdonos idejében olyan felfedezést tettek a házban, ami példa nélküli a Balaton-felvidéken. Azt

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

gondolja, hogy egy ilyen gyönyörű oszlopos tornác felfedezése kuriózumnak számít a térségben is.

Veronika Whitehouse tag: kérdezi, hogy ehhez mit szól a tulajdonos, Tőke Gyula.

Petrovics Miklós elnök: örömmel fogadták, az volt a kérdésük, hogy milyen kötelezettséggel jár. Tájékoztatta őket, hogy semmilyen kötelezettséggel nem jár. Az értéktárban jegyzett értékek a település büszkeségeinek számítanak, ha ezt jegyzi, akkor azt gondolja, hogy Salföld portfóliójának egyik megbecsült eleme lehet az egykori Borbély-ház. A helyi népi építészet értéke kapcsán az értéknek azt a részét szeretné a címben elhelyezni, ami az épületnek az egyik kimagasló értéke, így a gádoros népi lakóházra utal. A Balaton-felvidéken a tornácot gádornak nevezték, tehát egy tornáccal rendelkező népi lakóházzal van szó, illetve itt még a szabad kémény létét is fontos megemlíteni. Miután megismerték a házzal kapcsolatos fontos információkat, javasolja a ház értéktárba való felvételét.

Salföldi Települési Értéktár Bizottság 2 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta az alábbi határozatot:

SALFÖLDI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

15/2020. (VII. 22.) HATÁROZATA

Salföldi Települési Értéktár Bizottság az „Egykori Borbély-ház, gádoros népi lakóház” értéktárba való felvételét elfogadja.

4.) Az Értéktár Bizottság 2020. évi II. féléves terveiről, működéséről

Petrovics Miklós elnök: a II. féléves tervekkel kapcsolatban említené, hogy terveik között szerepel, hogy augusztus hónapban egy előadás keretében beszélnek a helyi értékekről és szeretnék meghívni a környező értéktár vezetők közül olyanokat, akik esetleg tapasztalataikat megoszthatnák a salföldiekkel. Ha a járványhelyzet engedi, akkor a következő ülést szeptemberben tartják meg, illetve említést szeretne tenni, hogy további értékjavaslatok is tervben vannak, illetve kidolgozás alatt vannak. Egy igény megfogalmazódott, amikor jelentkezett a bizottságba, hogy a korábbi években több érték elfogadásáról születettek javaslatok, csak nem jutott el a hivatalos úton az értékvételig, ezeknek a kidolgozását szem előtt tartják, így a helyiekkel kidolgozás alatt van több hagyományokhoz kapcsolódó, épületekhez kapcsolódó érték is. Még egy gondolatot szeretne megosztani. Azt gondolja, hogy a salföldi értékek láttatása fontos lenne. Több ötlet is felmerült, de még megfogalmazni nem tudja, hogy mi lenne a megfelelő mód. Valamilyen bemutatási helyet mindenképpen ki kellene alakítani, amelyen keresztül a Salföldre érkező turisták is szemügyre tudják venni, hogy milyen helyi értékeket és nevezetességeket tartanak fontosnak. Lehet, hogy egy utcán elhelyezett hirdetőtáblán, vagy több térképház is van faluban, azon is fel lehetne tüntetni az értékeket, vagy akár a Faluházban, vagy bármely más módon közszemlére lehetne tenni. Ezzel kapcsolatban örömmel veszi, ha javaslatokat tesznek akár a helyiek is.

SALFÖLDI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

8256 Salföld, Kossuth utca 27.

Email: ertektarbizottsag@gmail.com

www.salfold.hu/ertektar.php

Veronika Whitehouse tag: annyit szeretne elmondani, hogy sürgősen kell több tag a bizottságba.

Petrovics Miklós elnök: három új tag jelölése már megtörtént, a polgármester úr jelezte, hogy az önkormányzat a jelöléseket támogatja és a következő ülésen erről döntést fognak hozni. Úgy tervezi, hogy a szeptemberi ülésen már öt fővel tudnak működni.

5.) Lakossági kérdések, észrevételek, javaslatok

Veronika Whitehouse tag: számára gondot jelent, hogy Török Éva jelezte, hogy a családjá nem akarja az értéktárba látni a Pajtát és Török Lászlót. Kérdezi mi lesz ezzel.

Petrovics Miklós elnök: a mostani értékek közé szeretne volna beterjeszteni Török László fotóművész életművét, mint számukra fontos értéket. Ennek az anyaga elkészült, melyhez készültek ajánlások is. Török László családjával egyeztette ennek a beterjesztését és úgy döntött a család, hogy jelenleg nem szeretnék, hogy az érték beterjesztésre kerüljön. Nem zárkóztak el a felvételtől, javaslat tételtől, de most nem szeretnék, hogy ezt az értéket jegyezzék az értéktárba. Természetesen a jövőben ennek az anyagnak a kiegészített változatával a javaslat tétel megtörténhet. Szeretné kihangsúlyozni, hogy az érték javaslat megtételére bárkinek helyinek, Salföldön kívül élőknek is lehetősége van, nem kifejezetten a bizottságnak feladata az, hogy érték javaslatokat menedzselje. Ha a család úgy dönt, hogy szeretnék az életművet javasolni, akkor azt meg tudják tenni. Viszont a családnak jelezte, hogy a Pajta Galéria az értéktár része, Török László döntésével a januári ülésen erről határozatot hoztak, a Pajta Galéria helyi nevezetesség, azaz helyi érték.

Megköszöni az ülésen való részvételt és 11:16 órakor berekeszti.

K.m.f.

Petrovics Miklós

bizottság elnöke

Whitehouse Veronika

bizottság tagja

